

Vår saksbehandler   Morten Eken, tlf. 32 80 86 67
Vår referanse   2018/9805-2

UTVALG	UTVALGSSAK	MØTEDATO
Hovedutvalget for miljø, innovasjon og næring		12.09.2018

Vedlegg:

- 1 Kysttorsk i sør - høring av forslag om beskyttelse av gyteområder og forbud mot å fiske torsk fra Telemark til svenskegrensen
- 2 Notat - Kunnskapsstøtte kysttorsk i sør - Svenskegrensen - Stadt
- 3 Kart - forslag til vernede gyteområder Svenskegrensen - Stadt
- 4 Kunnskapsstatus for kysttorsk, Havforskningsinstituttet 2016
- 5 Krafttak for Kyst-torsk, prosjektrapport 2018

Kysttorsk i sør - høring av forslag om beskyttelse av gyteområder og forbud mot å fiske torsk fra Telemark til Svenskegrensen

Havforskningsinstituttet (HI) har på oppdrag fra Fiskeridirektoratet oppdatert kunnskapsstatus for kysttorsk i Sør-Norge. HI rapporterer nå om at bestandene av torsk langs kysten har blitt betydelig redusert de siste 20 årene, og verst er situasjonen på strekningen Telemark-Svenskegrensen. Effekter av klimaendringer, endret nærings- og planktonsammensetning i sjøen, overfiske og predasjon angis som de viktigste årsakene til at torskebestanden på Sør- og Østlandskysten nå er på historisk lavnivå. For å ha mulighet til å få bygd opp igjen en bærekraftig, høstbar bestand, foreslår Fiskeridirektoratet nå omfattende beskyttelsestiltak for kysttorsk.

Forslag

- 1 Buskerud fylkeskommune gir tilslutning til Fiskeridirektoratets foreslåtte hovedalternativ for fredning av torsk, dvs. forbud mot fangst av torsk i hele sjøområdet fra og med grensen mellom Agder og Telemark til Svenskegrensen.
- 2 Buskerud fylkeskommune støtter Fiskeridirektoratets forslag om totalt fiskeforbud i torskens gyteområder i perioden 1.1-30.4.

Buskerud fylkeskommune mener at det i tillegg til begrensninger i fangsttrykk må iverksettes tiltak for å redusere andre negative påvirkninger for kysttorsken. Problemstillinger knyttet til klimapåvirkning, tilførsler av næringsstoffer og predasjon må adresseres videre til Miljødirektoratet for vurdering og iverksetting av oppfølgende tiltak.

Buskerud fylkeskommune
Kristian Thowsen
fylkesdirektør regionalutvikling

Bakgrunn

Bakgrunnen for forslaget om beskyttelsestiltak for kysttorsken er lengre tids bekymring for en stadig reduksjon i torskebestanden langs kysten i Sør-Norge. Dette er dokumentert i rapporten «*Kunnskapsstatus kysttorsk i sør (Svenskegrensa – Stad)*» fra Havforskningsinstituttet (HI) i 2016. I rapporten oppsummeres resultater av forskningsfiske etter torsk gjennom mange år. Konklusjonen er klar – bestanden av kysttorsk er nå på et historisk lavnivå.

HI peker på flere årsaker til at torskebestanden har blitt så redusert. Klimaeffekt i form av høyere sjøtemperatur angis som en mulig årsak til at torskens leveområder har blitt mer marginale inne i de varme fjordene. Videre angis økte tilførsler av næringsstoffer (primært fra havstrømmene fra sydlige Nordsjøen) som en årsak til reduserte oksygennivåer i dypvannet, og negativ påvirkning for næringsdyr som torsken lever av.

En annen miljøeffekt som har betydning for torskebestanden er predasjon, dvs. beskatning fra rovdyr som sel, fiskespisende fugl og rovfisk. Det er en bestand av sel (Steinkobbe) i Ytre Oslofjord, og bestanden har hatt en økning i antall de seinere årene. Diettundersøkelser andre steder langs kysten har vist at torsk bare i mindre grad står på matseddelen til Steinkobbe. I regi av prosjektet «Krafftak for Kysttorsken» vil bestand og vandringsmønster for sel i Ytre Oslofjord bli undersøkt, og i tillegg vil det bli undersøkt i hvilken grad selen i Oslofjordområdet spiser torsk.

Bestanden av den fiskespisende fuglearten skarv (i Sør-Øst-Norge spesielt varianten mellomskarv har siden midten av 1990-tallet hatt en voldsom vekst. Arten har etablert store hekkekolonier, spesielt i Øra-området i Glommas utløpsdelta, men etter hvert også flere andre steder langs vår del av kysten. Diettundersøkelser for mellomskarv viser at torsk i tidlige livsfaser utgjør en vesentlig del av dietten i hekkeperioden. Mellomskarv har de seinere årene også vist seg å kunne spre parasitter og også gjøre store innhogg i bestander av ferskvannsfisk, ved at store flokker av ungfugl trekker fra kysten og oppover i vassdragene på næringssøk utover sommeren og høsten.

I tillegg til de miljøbetingede truslene, er torsk også trolig den fiskearten som sterkest etterstrebes både av yrkesfiskere og fritidsfiskere. Yrkesfiske foregår i noe utstrekning med garnredskap, men mye av beskatningen skjer i form av bifangst av torsk ved tråling etter reker eller sjøkreps. I tillegg er det dokumentert at fritidsfiske står for en betydelig del av torskefangstene – faktisk mer enn det som fanges i yrkesfiske. I fritidsfiske er det videre dokumentert at det tas opp mye småfallen torsk som ikke har nådd gytemoden alder. I sum utgjør derfor fiske en stor dødelighetsfaktor for torsk, og HI utelukker ikke at det skjer et såkalt rekrutteringsoverfiske av torsk på Skagerakkysten. Dette innebærer at det fiskes opp så mange torsk at det blir for lite gytefisk igjen til å produsere nok yngel til å opprettholde bestanden.

HI tilrår ut i fra det foreliggende kunnskapsgrunnlaget to hovedstrategier for å bedre bestandssituasjonen for kysttorsk:

- Begrense dødeligheten for torsk slik at flere individer når gytemoden alder
- Beskyttelse mot alt fiske i torskens gyteområder

Forslag til tiltak for å beskytte kysttorsken

Fiskeridirektoratet har vurdert HI sine anbefalinger, og forslår i sitt høringsbrev følgende, konkrete tiltak for å beskytte kysttorsken:

Fredning av torsk i definerte områder (hovedalternativ + subsidiært område):

Forslaget innebærer at målrettet fiske etter torsk ikke er tillatt og at bifangst av torsk skal unngås så langt mulig. Dette betyr at redskap som er spesielt innrettet for å fange torsk ikke kan benyttes. Siden fiske etter andre arter fortsatt kan foregå er det ikke til å unngå at noe torsk vil bli tatt som bifangst. De redskapene som fremdeles kan brukes i fritidsfisket så langt det ikke er begrenset av andre regler er teiner, ruser og krokredskap. All bifangst av torsk skal settes ut igjen. Konkret foreslår Fiskeridirektoratet følgende restriksjoner:

- Forbud mot fangst av torsk (både for yrkesfiskere og fritidsfiskere)
- Kategorisk forbud mot bunnsatte garn
- Påbud om sorteringsrist ved tråling etter reke/kreps, med forbud mot oppsamlingspose etter sorteringsrist

Hovedalternativ for forbudssone mot torskefiske

Hele sjøområdet fra og med Telemark til riksgrensen mot Sverige, avgrenset av grunnlinjen i sjøen. I Buskerud vil dette da omfatte alt kystvann, inkl. indre Drammensfjord.

Subsidiært forslag til forbudssone mot torskefiske:

Det subsidiære forslaget omfatter områdene innerst i Oslofjorden og de rundt Færder, Hvaler og Jomfruland nasjonalparker. Området i Ytre Oslofjord dekker et sammenhengende område i den ytre delen av Oslofjorden fra Svenskegrensen og vestover til og med Sandefjord kommune. Sjøområdene i Sandefjord, Tønsberg, Færder, Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler og Halden kommuner omfattes ut til grunnlinjen, i tillegg hele Hvaler nasjonalpark, også den delen som strekker seg utenfor grunnlinjen.

Totalt fiskeforbud i torskens gyteområder i perioden 1.1-30.4

Forbudet vil gjelde for alle typer fiskeaktivitet innenfor spesifikke geografiske områder der torsken gyter. I Buskerud innebærer dette et totalt fiskeforbud innenfor Filtvedt fyr i Oslofjorden, dvs. deler av Hurum og Røyken kommune.

Hjemmelsgrunnlag / rettsregler

Beskyttelsestiltakene for torsk hjemles i forskrift 22.desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket av sjøen, som forvaltes av Fiskeridirektoratet.

Alternative løsninger

Det vil alltid være et 0-alternativ, dvs. å fortsette beskatning av torsk på dagens nivå, med mulighet for at dette vil medføre en kollaps i bestanden. Et annet alternativ kan være å også iverksette tiltak som reduserer predatortrykket på torsk, og kanskje lempe noe på de omfattende restriksjonene som foreslås for fiske.

Økonomiske konsekvenser

De foreslåtte tiltakene vil kunne få store negative konsekvenser for de få, aktive fiskerne som får begrensninger i fangstkvantum og inntekt av fiske. Spesielt vil nok dette ramme fiskere som tråler etter reke eller sjøkreps, og som ikke lenger vil kunne bruke oppsamlingspose for bifangst av bl.a. torsk. Videre vil forbudet mot fritidsfiske etter torsk kunne få økonomiske konsekvenser for reiselivsnæring

som tilbyr fiske som attraksjon/aktivitet. For fylkeskommunen vil de økonomiske konsekvensene være små, begrenset til et mulig bortfall av noe skatteinntekter fra fiske- og reiselivsaktivitet.

Miljømessige konsekvenser

De foreslåtte tiltakene vil forhåpentligvis medføre at kysttorskbestanden vil ta seg opp igjen. Når bestanden igjen når et høstbart nivå vil dette for mange være et stimuli for friluftslivsaktivitet langs kysten. Videre vil re-etableringen av en levedyktig torskebestand trolig ha positive effekter for de marine økosystemene langs kysten.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren deler Havforskningsinstituttets og Fiskeridirektoratets bekymring for bestandene av kysttorsk i Sør-Øst-Norge. Det er åpenbart at det er sammensatte årsaker til bestandsnedgangen for kysttorsk. Klimapåvirkninger og effekter av økte næringstilførsler til kystvannet er problemstillinger som krever langsiktig innsats for å få gjort noe med, og som det jobbes med av miljømyndighetene både i Norge og internasjonalt iht. avtaler og direktiver. Dødelighet for torsk som følge av fiske og predasjon er imidlertid forhold som det er mulig å iverksette strakstiltak mot.

Fylkesdirektøren mener at Havforskningsinstituttet har framskaffet et godt kunnskapsgrunnlag for å kunne komme med anbefalinger om hva som på kort sikt bør gjøres for å re-etablere en bærekraftig torskebestand langs kysten. Disse anbefalingene er fulgt opp av Fiskeridirektoratet, som foreslår konkrete tiltak innenfor sitt myndighetsområde.

De foreslåtte tiltakene fra Fiskeridirektoratet vil være inngripende overfor aktive kystfiskere og fritidsfiskere. I Buskerud er det få, aktive fiskere, men desto flere fritidsfiskere. Fylkesdirektøren mener imidlertid at byrdefordelingen mellom yrkesfiskere og fritidsfiskere er godt balansert i Fiskeridirektoratets forslag til tiltak.

Fiskeridirektoratet foreslår to alternative soner for fredning av torsk mot fiske. Selv om det subsidiære forslaget til områdeavgrensning vil ramme Buskerud minst, mener fylkesdirektøren det er mest naturlig å frede torsken i hele kystområdet, slik det er beskrevet i hovedalternativet. Fylkesdirektøren mener dette vil oppfattes som mest «rettferdig», og det vil også forenkle håndhevingen av fiskeforbudet. Det er videre å håpe at en fredning i hele området vil bidra til en raskere re-etablering av en høstbar kysttorskbestand, og dermed kortere tid før ordinært fiske kan gjenopptas.

Havforskningsinstituttet anbefaler ellers beskyttelsestiltak som ikke er knyttet til fiske etter torsk, og peker spesielt på at det bør iverksettes tiltak for å redusere predasjon på torsk fra mellomskarv. Fylkesdirektøren er kjent med at bestanden av mellomskarv har hatt en voldsom vekst de siste 20 årene, og videre at torsk i tidlige livsfaser er en viktig del av skarvens diett i hekkeperioden. Mellomskarv rapporteres også som et problem både mht. predasjon og spredning av parasitter i innlandsvassdrag i Buskerud. Ut i fra dette mener fylkesdirektøren at det, i tråd med Havforskningsinstituttets anbefalinger, bør iverksettes effektive tiltak for å begrense bestanden av mellomskarv. Slike tiltak tilligger ikke Fiskeridirektoratets myndighetsområde, og problemstillingen bør derfor adresseres videre til Miljødirektoratet.

Betydningen av sel som predator for kysttorsk er mer usikker, og fylkesdirektøren mener det er positivt at dette undersøkes nærmere i regi av prosjektet «Krafttak for kysttorsken».

Andre dokumenter i saken (ikke vedlagt)